

НОВ СЛОВАШКО-БЪЛГАРСКИ РЕЧНИК

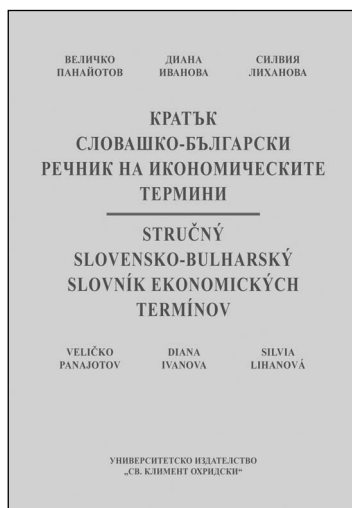
В. Панайотов, Д. Иванова, С. Лиханова. Кратък словашко-български речник на икономическите термини / *Stručný slovensko-bulharský slovník ekonomických termínov*. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2013. 222 с.
ISBN 978-954-07-3568-9

Надежда Костова

Институт за български език „Любомир Андрейчин“

Краткият словашко-български речник на икономическите термини/*Stručný slovensko-bulharský slovník ekonomických termínov* на Величко Панайотов, Диана Иванова и Силвия Лиханова е специализиран речник с малък обем, който се появява в една интересна лексикографска ситуация – липсва актуален словашко-български речник. Същият авторски колектив през 2012 г. издаде *Словашко-български тематичен речник*, с който улесни изучаването на словашки език от българските студенти. В този тематичен речник е включена и темата „Икономика“, като на 10 стр. (132 – 143 с.) е представена основна лексика от тази област. Актуалната икономическа лексика несъмнено ще намери място в бъдещия нов словашко-български речник, а неговите автори ще имат възможност да използват вече разработените речникови статии в тези специализирани речници.

Едно от най-важните достоинства на *Краткия словашко-български речник на икономическите термини* е това, че в него е включена нова лексика, т.е. той е речник на нови думи от икономическата област. Някои по-често срещани нови икономически термини са включени в речниците на новите думи в българския език, изработени в Института за български език, както и в *Българско-словашкия речник* на Мария Кошкова от Института по славистика в

Братислава. Да се направи речник на нови думи, е доста трудна и амбициозна задача, още повече специализиран, но Панайотов, Иванова и Лиханова са се справили успешно.

За да улеснят максимално преводачи и студенти в работата им с икономически текстове, авторите са включили не само термини и терминологични словосъчетания, но и често срещани словосъчетания. Напр. *потребителска политика/spotrebiteľská politika*, *потребителски предпочитания/spotrebiteľská preferencia*, *потребителски цени/spotrebiteľské ceny*, *потребителски организации/spotrebiteľské organizácie*, *потребителски права/spotrebiteľské práva*, *потребителско поведение/spotrebiteľské správanie* са често срещани словосъчетания (още повече че в българския език се използват и съчетанията *правата на потребителите*, *предпочитанията на потребителите*, *цени за потребителите*), а терминологично словосъчетание е *потребителски кредит/spotrebiteľský úver*.

В речника се наблюдава двойно представяне на съчетанията – и при съществителното, и при прилагателното (при съчетанията с глаголи няма дублиране – те винаги са примери). От една страна, *световен пазар/svetový trh* и *свободен пазар/volný trh* се съотнасят с другите видове пазари – *национален/národný*, *европейски/eurotrh*, *общ/spoločný*, *капиталов/kapitálový*, *стоков/tovarový* и т.н.; от друга страна, *свободен пазар/volný trh* се свързва със *свободна търговия/volný obchod*, *свободни цени/volná cena*, *свободно движение на капитал/volný pohyb kapitálu*; а *световен пазар/svetový trh* – със *световна търговия/svetový obchod*, *световна икономика/svetová ekonomika*. Мисля, че тази практика е полезна за ползвателите на речника и им спестява доста прелистване.

В един речник винаги остават неточности и пропуски, въпреки желанието и усилената работа на авторите, напр. съчетанието *мултинационални корпорации/multinacionálne korporácie* е включено, а *мултинационални компании* – не; за *акционерно дружество/АД/akciová spoločnosť/a.s.* и *дружество с ограничена отговорност/ООД/spoločnosť s ručením obmedzeným/s.r.o.* има отделни речникови статии, но *еднолично дружество с ограничена отговорност/ЕООД/jednoosobová s.r.o./jednotlivca* е пример в статията на *дружество/spoločnosť*. Това обаче са дребни забележки. Защото не е възможно да не отдадем дължимото признание на авторите за изобилието от термини и словосъчетания в речника. Стремехът към пълнота и изчерпателност е друго ценно качество на **Краткия словашко-български речник на икономическите термини**. В този смисъл определението „кратък“ в заглавието не е съвсем точно (то се свързва само с малкия обем на речника).

Трябва да отбележим и още няколко характерни черти на речника. Особено подходящо ми се струва представянето на новите глаголи в края на речниковата статия за съществителното име термин, напр. *дистрибуция/distribúcia* // *дистрибутирам/distribúovať*, *стагнация/stagnácia* // *стагнирам/stagnovať* (за

разлика от основни глаголи като *продавам/predávať*, *плащам/platiť*, за които има отделни речникови статии). Новите съществителни термини в българския език са много по-употребими от семантично и словообразователно свързаните с тях глаголи. Двата речника на новите думи в българския език показаха, че първо съществителните навлизат и се утвърждават в езика, а на по-късен етап се появяват глаголите. Съществителните са подходящи за термини и се предпочитат в научния и официално-деловия стил, понеже представят процес или дейност без връзка с вършителя и времето на извършване.

Привличат вниманието и термините метафори: *син океан/modrý oceán*, *стратегия отровно ханче/stratégia otrávenej tabletky*, *пепелент за акули/žraločí repelent*, *змия в тунела/spoločný floating/had v tuneli*. Те в повечето случаи са калки от английски език. Съчетанията с метафорично преосмисляне *черен пазар/čierny trh*, *сива икономика/šedá ekonomika* са включени като примери в статиите на *пазар/trh* и *икономика/ekonomika*, а за *šedý trh* и *čierna ekonomika* има отделни статии.

Включването на универбати прави по-пълно представянето на словашката лексика – *akciovka*, *ratingovka*, *realitka*; би било добре да се представят и български универбати като *дневни*, *офшорка*.

С изчерпателната информация по икономически теми **Краткият словашко-български речник на икономическите термини** ще бъде неоценим помощник на преводачи и студенти, изучаващи словашки или български език, както и на всички, които се интересуват от икономика.

A NEW SLOVAC – BULGARIAN DICTIONARY

✉ **Dr. Nadezhda Kostova, Assist. Prof.**
Institute for Bulgarian Language
52, Shipchenski Prohod Blvd., Block 17,
Sofia, Bulgaria
E-mail: kostova.na@abv.bg